

Kiadóhivatal:
Molnár-féle nyomda r.-t., Kaszinó
bazár.
Az előfizetési pénzek és hirdetések
ide küldendők

Hirdetések
Legjutányosabb számítással, díj-
szabás szerint

Megjelenik minden szombaton.

KÖZÉRDEK

Szerkesztőség:
Bezerédj István-utca 5. szám.
Ide küldendők a lapot ér-
deklő összes közlemények

Előfizetés:
egész évre 10 kor., félévre 5 kor.,
negyedévre 2 kor. 50 fill.

Néptanítóknak,
ha az előfizetést egész évre előre
beküldik, 5 kor.

TOLNAVÁRMEGYE TARSADALMI, KÖZIGAZGATÁSI ÉS KÖZGAZDASÁGI ÉRDEKEIT KÉPVISELŐ HETILAP.

AZ ORSZÁGOS M. KIR. SELYEMTENYESZTÉSI FELÜGYELŐSÉG HIVATALOS LAPJA.

Belmunkatárs: JÁNOSITS KÁROLY.

Felelős szerkesztő: BODNÁR ISTVÁN.

Egyes szám ára 20 fillér.

A Julián-egyesület.

?

(B.) Ez a nagy kérdőjel sok ember gondolatának a kifejezője, megmagyarázva azt jelenti, hogy hát ilyen egyesület is van a világon?

Bizony, igen sokan keveset tudnak róla. Pedig minden magyar embernek ismernie kellene, mert bátran elmondhatjuk, hogy a magyar fajszerteknek, tessék nevezniük sovínizmusnak, legjellegzetesebb megtestesülése az igazi hazaszeretnek inkarnációja ez a csendben, zajtalanul munkálkodó derék egyesület.

A Julián egyesület székhelye Budapest, (I., Döbrentei-utca 12. sz. 1. em.) elnöke: gróf Széchenyi Béla. A célja pedig nem egyéb, minthogy az idegenbe, de legkivált Horvátországba szakadt véreinket megtartsa, megőrizze a magyar állameszmének, megvédje száz és ezer kisértés, sőt erőszak ellen, hogy magyar mivoltát, zengetes nyelvével közülök egy is meg ne tagadja, fel ne adja, mert ha ez az utolsó kapocs is elszakad, ezeket, százazsereket veszít a magyar nemzet, ez a gyönyörű ország, az »Isten kalapjának ez a szép bokrétya«, a hol éppen a magyar hegemonia fenntarthatása céljából »még az apagyilkosoknak is meg kellene kegyelmezni.«

Nagy vérvesztés ért bennünket. Száz-
ezrek vették fel a vándorbotot. Több ma-
gyar él kinn a külföldön, mint a mennyi
talán Árpád apánkkal ide bejött. Nem apadt
még ki ennek a »tejjel-mézzel folyó« Kana-
annak ősz termő ereje s fiai mégis száz-ezer
számra hagyták itt. Előbb az erdős bérce-

hegyvidék lett néptelen, majd rák erült a sor a nagy nyitott könyvre a rónára. Üres lett a bogár hátú ház, elmúlt, vagy még busabb lett a tilinkó nótás szava s csalfa lidérc fényért itt hagyták a rengő délibábot . . .

S akit sorsa a nagy Amerikába vetett, az még talán nem vészelt el a magyar nemzet, állameszme számára. Az egyenlőség hazája nem sokat törődött a bevándorló nemzetiségével, nyelvvel. Beszélhetett ott mindenki az édes honi nyelven — ám lássa, ha nem boldogul vele s imádhatta Istenét úgy, a hogy tudta, akarta. De jaj volt, százszoros jaj volt annak a magyarnak a sorsa, akit a »testvér nemzet«-hez, a szomszédos Horvátországba és Szlavoniába vett a végzete. Eleinte túrték, meg is becsülték, a »nagy horvát ábránd« azonban mind jobban-jobban szórt a maszlagot s ma a magyargyűlölet odalent az ur, ez garázdálkodik, tombol, őrvong észnélkül, eszeveszetten. 200 ezernél több magyar él elszórtan a nemzeti gyűlölet eme tanyáján, megtámadva hitében, kitéve az erőszakos elhívatosításnak. *Előbb alakult tehát 1904-ben a Julián-egyesület, hogy főleg a magyar tanyavölgy népiszkolák állítása és fenntartása által a Dráva és Száva közén élő magyarságot nemzetünknek megtartsa.*

Nem szent, magasztos, nagy nemzeti cél teremté-e tehát ezt a derék egyesületet? Ha nem volna, nem egyszer, de százszor kellene újra alapítani, mint a nemzeti védelem-előre tolt bástyáját, ezt az élő tilalom fát a horvát ábrándok s vakmerő tulkapások ellen.

S íme édes tulipános magyarom, te

még csak a nagy kérdőjelnél tartasz: hogy hát ilyen egyesület is van a világon?

Pedig jó lenne ébredezni!

Körül vesz a szlávgyűrű, mint megfojtó polypkar. És neked van pénzed pezsgőre, kártyára, szép asszonyokra, százezreid vannak idegenből importált, kimustrált lovakra, mindenre van, csak igazi — hazaszeretetre nincs!

Nem sokakra leverő hatással volt e például vármegyénk alispánjának a mult szombati vármegyei közgyűlésen, mély sajnálkozással tett ama kijelentése, hogy a vármegyének nincsen pénze a Julián egyelet által kért, mindössze 500 koronás alapító tagságra?

Pedig az alispánnak csakugyan igaza volt. Az állami dotáció a legszűkebb marokkal van kimérve s annak hiányzó részét pótdóval kell fedezni, amely már jóval meghaladja a törvényben megengedett maximumot.

De az alispánnak másban is igaza volt. Abban tudniillik, hogy ilyen hazafias, szent célra *mindenkor kell a vármegyének pénzének lennie*, bárhol veszi is azt. Nagyon helyesen cselekedte tehát az alispán, hogy mert másképp nem lehetett — társadalmi térre terelte a nem is olyan jelentős összeg összeteremtését. Szégyen lett volna a vármegye közönségére, ha kimarad az alapítók névsorából.

Az eddigi gyűjtés eredménye 285 korona. Bizonyára összejön a többi is. Alispánunk ugyanis lelkesítve a hazafias cél nagyságától, ismert szívós kitartásával tovább folytatja a gyűjtést. Felszólítja a gyűlésen jelen nem volt többi bizottsági tagot

TÁRCA.

Zug a vihar . . .

*Zug a vihar, verdesi az ablakom;
Könnyes szemmel, bánatosan hallgatom.
Zug a vihar szívemben is szüntelen:
— Az a kislány, barna kis lány hitelen.
Lágy szellő is elűzi a felleget, —
De szívemre orvosságot nem lelek;
Csak kiáltom bús panasszal az éjbe:
Mért is néztem gyönyörű szép szemébe?*

BAKÓ KÁLMÁN.

Egy árva folt.

Írta: Hajdu Miklós.

A széles kukoricatáblák között egy kis folt van. Mintha gazt vetett volna valaki, kedvire megtermett itt a mező minden fattyuja, már a magvukat is hullatják és bőven gondoskodnak jövőendő életükről. Sohasem láttam még a határban ilyen földet, ilyen elhagyatott árva foltot. Alig egy fél holdacska az egész, de a szegény embert mégis elláthatná télire krump-lival. Es nincs országút mellett, hát nem a csikók harapdálták le a fiatal kalászt vagy a zöld kukoricacimert. Látszik is, hogy megszan-

tották, be is vetették, mert a gaz között van valami barázda. De hogy aztán kímélték benne a gazt, az bizonyos, különben nem nyomta volna el ennyire a répát. Mert közelebről, hogy megnézem, látom a dudva között a fonynyadt, tőporódott repaleveleket.

Mi történt ezzel a kis földdel? A határban nincsen háládatlan hant, miért hagyták hát ilyen bitangóságban ezt a kis darabot? Végiglépem szélességben, hosszúságban, körül-belül fele ez bizony a holdnak, a másik fele lejtős, odasimul az ökörúthoz, amely a völgyben unatkozik. A lejtős részen éppen kukoricát törnek. No ezek a szegény emberek csak tudnak valamit a répáról. Talán az övéké is, hiszen csak egy kis akác választja el a kukoricától.

A répa másé. Tiltakoznak, egyszerre hárman is mondják, hogy nekik bizony nincsen hozzá közük. Az öreg, aki a tököt szaggatja a kukorica között, odamutat a gazos felé.

Ingyen se kell az nekünk!

Földről még nem hallottam ilyen becsmerlő beszédet. Különös a dolog, mert közös tagban van a kukorica a répával.

Az öregnek gyöngé a munkája, pipázni is ráér, hát mond egyet-mást a répáról. Azzal kezd, hogy nem egészen a más esetéről beszél, éven magának is valamelyes köze a dologhoz.

Igy megtudom, hogy a répát ama Törő Vendel vetette, aki marhahajcsár volt és akit a mérői vásár után a csapszékben megütött a guta

— A Törő Vendel odakerült a mi házunkba. Odakerült, — ismétlé az öreg — nem láttuk szívesen, de mikor nem tehetünk ellene. . . . A néném lánya, a Treszka hozta. A Treszkat segítettük, gyámolítottuk az özvegységében, mégis, hogyan hogye, elpártolt a véreitől és felesége lett a Törő Vendelnek. Ez meg izgága, veszekedő ember volt mindig, a Treszkat is rábeszélte, hogy követelje a törvényből a jussát. Így aztán elosztottuk a kis házunkat is, meg ezt a hold földet is. A házból a hátulsó, vályogos részt kapta a Treszka, a földből meg a felét. Egy szájjal kevesebb lett az asztalnál, de két kézzel kevesebb a munkában, meg felére fogyott a termésünk, ami pedig közös volt, mióta csak az eszemet tudom. A szegény is lehet még szegényebb, hát mi így jártunk, pedig hatan vagyunk.

Az öreg elhallgatott. Mintha azt kérdezte volna, hogy értem-e most már a dolgot.

A Treszka megint özvegységre jutott? — kérdeztem.

— Megint.

— Csak segítik az atyafiak?

— Segíteni segitenék . . . De mikor marhahajcsár lett belőle . . .

— Micsoda? Asszony-hajcsárt se láttam még!

— Pedig a Treszka hajcsár. ott van a vásárokon, bandukol a tehének után, akárcsak a férfiak, éppen csak hogy nem bagózik.

— Hát miért nem tartják itthon?

is, hogy tőle telhetőleg támogassa a nemes, hazafias célt.

Együtt lesz tehát az 500 korona. De kérjük, elég-e ez az eszme nagyságához, szentségéhez, a kitűzött cél szolgálárára? Nem elég. Tovább kell mennünk. Tolnavármegye területén egy jelentősebb összegnek kell összejönni. Olvassa el mindenki a Julián-egyesület alábbi kérése levelét. Éles jaj-kiáltás az, amelynek a velőig, a szivekig kell hatni. 200 ezer, idegenbe szakadt magyar megmentéséről van szó, ekkor pedig fel kell ébredni büszkeségünknek, önértünknek, hazafias lelkiismeretünknek s nem csak nekünk, de az egész országnak érezni kell, hogy mi a kötelesség, mi a magyar becsület!

Tolnavármegye közönségéhez!

Horvát-Szlavonországokban több mint 200,000 fajmagyar él a képzelhető legszomorubb nemzetiségi helyzetben. A magyar szent korona amaz országában csak nehezen megtűrt idegen a magyar. Vereink üldözése a horvát sovinszták szemében nemzeti erény vagy legalábbiskönynyű és biztos eszköz olcsó népszerűség szerzésére.

A horvát nemzeti érzés éberségének szomorú ellentéte a magyar társadalom közönye, mely ugyszólván tudomást sem vett a társországokban élő magyarság nagy számáról. Pedig 101.516 magyart 1906. végén még a horvát statisztika is beismert. A valóságban azonban számos olyan falu akad, hol két-szer, ötször, sőt tízszer annyi magyar él, mint amennyit a horvát statisztika kimutat. A magyar közvéleményt hűdegen hagyják a szomorú hírek is, melyek a példátlan terrorizmus által szinte elnémitott szlavoniai magyarság köréből időnkint hozzánk eljutottak.

Társadalmunknak ez a közönye felbátorította a horvát sovinsztákat, hogy a magyarság erőszakos horvátosítását még fokozzák és a Dráván túl már már általánossá vált a remény, hogy a magyarságot egyetlen emberöltő alatt úgy elhorvátosítják, hogy még hirmondója sem marad. A horvátok számvetésébe azonban hiba csuszott be. Nem ismerték a magyar nép természetét. Pédátlan türelmet közönynek hitték. A hirt tulfosztottak. Az elnyomás különösen egyházi téren annyira fokozódott, hogy a horvát clérus nemzetiségi türelmetlenségével két szeremségi magyar falu népét valósággal kiüldözte a katolikus egyházból. A türelmetlenné fajult elnyomás Szlavóniában is elővárszolta a magyarság lelkeinek mélyéből fajunknak azt a sajátos ellenálló erejét, mellyel a horvát sovinsztáknál sokkal erősebb hatalmak sem tudtak megbirkózni. A szlavoniai magyarság zavargásokra nem ragadtatta magát, de a kiméletlen

— Nincs annak itt maradása. Ellene van az egész falu, a nagy veszedelmet ő hozta a falura. Mikor az urat ott falálta a halál a mérői csárdában, másnap elment kocsin Mérébe és reggelre itt volt a házukban a halott. Hiába vitték már vóna vissza...

Az öreg a botjával piszkálta az indákat s mint aki mindent elmondott már, csak egy pár szót vetett még oda. Amiből annyit értettem, hogy jobb szerették volna, ha az asszony nem hozza haza a halott urat. Mivel az ilyen cselekedet, ennyit még kibökött az öreg, biztos veszedelem.

Hát a halottat ott kellett volna eltemetni a mérői temetőben. Ez valami nagyon világos dolog lehet, meg kell érteni ennek az igazságát az első hallásra, mert az öreg csak annyit mond a magyarzatára, hogy elkövetkezett aztán a falura a veszedelem. A nagy bajról a pesti embernek is kell tudni, különben méltán éri harag. Nem is faggatom tovább az öreget. Elmondott ő mindent és szakítja tovább a tököket. Egy nagyot megbökött a botjával s kimondja a szentenciát.

— Többet hizik ezen az egyen a jószág, mint azon az egész répán.

Az öreg ért a jószághoz, talán igaza is van. De már megnézem utközben azt a répát, micsoda baja lehet. Mire odaérek a lenézett, a kitagadott földhöz, a szélén egy kocsi áll. Meszes vagy halaskocsi lehet, mert gyékényes sátor van rajta. Két görhes, vén gebe áll a rud mellett és javában ropogtatja a répaleveleket. A répát pedig nézi valaki. Közelebről látom, hogy a csizmás, törpe emberke: Janó, a vá-

horvátosításnak erélyesen ellene szegült s csak arra volt szükség, hogy a nemzeti védelem szervezését valaki a kezébe vegye. Erre alakult meg 1904-ben a Julián-Egyesület azt tűzve ki céljául, hogy főleg a magyar tannyelvű népiskolák állítása és fenntartása által a Dráva és a Száva közén élő magyarságot nemzetünknek megtartsa.

Már eleve kimondottuk, hogy nem akarunk magyarosítani, sőt horvát vagy szerb ajku gyermeket iskoláinkba fel sem veszünk. Méltán remélhettük tehát, hogy a horvátok a magyarság védelmére szorítókozó akciókat megtámadni nem fogják. Sajnos nem így történt. Működésünk megkezdése után két évig aránylag még békét élveztünk, 1906-ban és 1907-ben azonban Horvátországban szilaj és szenvedélyes hajsza indult meg minden ellen, ami magyar s különösen a magyar iskolák voltak a leghevesebb támadásoknak kitéve.

A Julián-Egyesület a támadások elől nem hátrált meg. Mert talán megoszolhatnak közöttünk a nézetek abban, tanácsos-e, célszerű-e arra törekedni, hogy magyarosítsunk, abban azonban nem lehet magyarok között nézeteltérés, hogy a magyar állam területén a magyarság horvátosítását összetett kézzel nem nézhetjük. Hiszen engedékenységtünk még a horvátok is csak gyengeségnek tekintenek.

A nemzeti védelmet tehát a leghevesebb támadások közepette is csüggedés nélkül szerveztük és szívós kitartásunk eredménye az a 10 új iskola, melyet báni engedély alapján az elmúlt év őszén megnyitottunk. Ezekkel iskoláink száma 23-ra emelkedett, melyekben az 1907—8. tanévben több, mint 2.200 gyermek járt be.

Iskoláink azonban nem csak tanintézetek, hanem egyben gócpontjai az egész környékbeli magyarságnak. Valóságos nemzeti és művelődési központok, mely körül szlavoniai vereink tömörülnek. Így tanítóink és bizalmi embereink a mult évben 11.000 raptárt, több mint 2.000 imakönyvet, közel 1.600 ujságot osztottak szét.

Tíz új iskolánk számára kötelesek vagyunk épületet emelni, mi súlyos anyagi áldozatokat ró egyesületünkre. Eddig a magyar társadalmat kérésünkkel szelesebb körben nem ostromoltuk. Nem akartuk a bizalmat előlegképen kérni. Előbb be akartuk bizonyítani, hogy áldatlan viszonyok között is tudunk sikert felmutatni.

Hogy négy évi nehéz munkánk nem marad eredménytelen, hogy adománya nem vesszük karba annak, ki a Julián-egyesületet támogatja, arról minden érdeklődő meggyőződhetik, ha csatolt jelentésünket áttekinti, vagy méginkább, ha a szlavoniai magyar falvakat és a Julián-iskoláinkat személyesen meglátogatja.

Négy évi működés után elsősorban Tolnavármegye közönségéhez fordulunk támogatásért, mely megyének számos szülőtte él Szlavóniá-

sáros tót, aki a falut keszkenővel, késsel, olvasóval, tükörrel meg minden aprósággal ellátja. Ő jár boritós kocsin vásárra, bucsura.

— Mijáratban van itt Janó? — kérdezem.

— A répámat nezem.

— A répáját?

— Azt, azt...

— Ez a répa a Törő Vendel özvegyéé...

— Az vetette, de a termés az enyém.

— Az özvegyé bizony a termés, na nincs is a faluban. Janó rosszban sántilál, baj lesz...

— Dehogyan lesz. Nem kell ez a répa senkinek se. De az én lovaim megesszik. Ezeknek nem árt a tüzes istennyília se.

Hát ez is tudja az esetet, amiről az öreg beszélt. Talán ez jobban megmagyarázza.

— Miért ne kellene ez a répa, Janó?

Most a tót is elmondja a Treszka második házasságát, meg az ura hirtelen halálát.

— Hogy aztán hazahozta a Treszka éjjel a halottat a faluba — meséli a tót — meggyűnt nemsokára a veszedelem. Vót a nyáron a határban fene nagy jégverés, azon sir még most is falu. Mivel hogy halottat nem is szabad átvinni a határon... A Treszkanak se vót azután maradása itt, annyit bántották, szidták, mondták, hogy ködissá tette a falut a gonosz urával. Pedig jó asszony a Treszka, most vásároknak jár. Bogáton láttam. Kedden beszéltem is vele, azután megvettem tőle ezt a kis répát egy téli kendőért. Nagy, meleg kendőt adtam neki...

ban s élvezzi ott a Julián-egyesület védelmét. Erre támaszkodva s alapszabályainkat megküldve, azon kéréssel fordulunk Tolnavármegye közönségéhez, hogy alapító tagjaink sorába belépve, a Julián-egyesületet nehez, de hazafias munkájában erkölcsileg és anyagilag támogassa. Budapest, augusztus 31-én.

Hazafias üdvözlettel:

Gróf Széchenyi Béla,
elnök.

Kartel-bank A »Magyar Pénzügy« biztos forrásból közli azt a hírt — melyet minden ellenkező cáfolattal szemben fentart — hogy a bankkérdésre nézve a fuzióval kapcsolatban az a megállapodás jött létre a koalíció vezérferfiái és a pártok között, hogy a közös bank szabadsalmát mai formájában nem újítják meg, hanem az Osztrák-Magyar Bankot kettéválasztják és a két intézet kartel-viszonyba lép egymással. Ezzel szemben a függetlenségi párt lemond közjogi programjának sürgetéséről és a közjogi kérdések kikapcsolásával egyesül az alkotmánypárttal és a néppárt egyik, Zichy Aladár gróf vezetése alatt álló töredékével. Az ekként fuzionált nagy párt aztán tetszetős gazdasági és szociális programmal megy bele az új választásba. A bankkérdés megoldása tehát a kartel-bank lesz. Ez azt jelenti, hogy a mai állapot csak névleg változik. Tényleg — pénzügyi hatását és funkcióját tekintve az új banknak — megmarad a bankközösség. A kartelbank ugyanis a két bank jegyeinek teljes paritását jelenti mindkét állam területén. Jelenti a teljesen azonos kamatpolitikát és ugyanazt a kamatlábat. Így még sem lesz keresztülvive az Ausztriától való független hitelpolitika.

VÁRMEGYE.

Tolnavármegye őszi rendes közgyűlése.

Tolnavármegye közönsége, a mult szombaton tartotta meg őszi rendes közgyűlését, a bizottsági tagok nem valami nagy érdeklődése mellett. Gróf *Apponyi* Geza főispán elnök szívélyesen üdvözli a megjelenteket s bejelenti, hogy a napirend előtt *Simontits* Elemér alispán kíván szólni. Az alispán lelkes beszédben ismerteti a budapesti Julián-egyesületnek, lapunk más helyén tüzetesen tárgyalt, nemes célját, leghazafiasabb intencióit s mivel a vármegyének alapító tagságra pénze nincs, kéri a bizottsági tagokat, hogy a gyűlés folyama alatt széthordandó iven adakozzanak a derék egyesület nemes céljaira. Jasek Sándor vármegyei aljegyző körül hordván az ivet, a gyűjtés 285 koronát eredményezett.

Ezután a közgyűlés 101 szóval, egyhangulag megszavazta a vármegyei háztartáshoz szükséges 2 százalékos pótdót s áttért az alispánnak lapunk mult számában tüzetesen ismertetett jelentésére s részére a gondos, kimerítő, szép munkáért, jegyzőkönyvi elismerést és köszönetet szavazott. A jelentésben proponált indítványokat is elfogadva, kimondta, hogy: az egyke-rendszer tanulmányozása s e tárgyban javaslatlételre bizottságot küld ki. E bizottság tagjaik megválasztotta: a 6 járási főszolgabíró, dr. *Szentkirályi* Mihály polgármestert, *Kovács* Seb. Endrét, *Órffy* Lajost, *Leopold* Lajost, *Óváry* Ferencet, *Fekete* Ágostont, *Szabó* Károlyt, *Bus* Lajost, *Náray* Lajost.

Felirt továbbá a törvényhatóság a belügy-miniszterhez egy Szekszárdon felállítandó gyermekmenhely érdekében s felajánlja a gyám-pénztári tartalék-alap rendelkezésre álló részét. Végül felirnak a kormányhoz a borértékesítési viszonyok javítására ígért kormányakció mielőbbi megindítására.

A közigazgatási bizottság felévi s a számonkérőszék jelentése után névszerint szavazással elhatározták, hogy a vármegyének az Országos Központi Hitelszövetkezetről elhelyezett pénzt továbbra is ott hagyják, a többi pénzeket pedig a Szegzárdi Takarékpénztárnál és a Tolnamegyei Takaréék és Hitelbanknál helyezik el.

A közigazgatási bizottságból kilépő tagok helyeinek betöltése végetta választást titkos sza-

vazással megejtették. A szavazás két küldött előtt történt. A virilis szavazatok összegyűjtésére kiküldött bizottság elnöke: *Kovács S. Endre*, tagjai: *Streicher József*, *Eibach Ödön*, jegyzője dr. *Perczel Béla* voltak. A második küldöttség elnöke: *Jeszenszky Andor*, tagjai: *Török Béla*, dr. *Fühwirth Jenő*, jegyzője: *Szévald Oszkár*. Leszavazott 104 bizottsági tag. Megválasztottak: gróf *Széchenyi Sándor* 103, *Órffy Lajos* 102, *Szabó Károly* 74, ifj. *Weber János* 74 és *Bernrieder János* 70 szavazattal. Az igazgató választmányba beválasztottak: *Órffy Lajos*, dr. *Fent Ferenc*, *Tóth Károly*, *Leopold Sándor*, dr. *Mayer Gyula*, *Sass László*, dr. *Szentkirályi Mihály* és *Kurz Vilmos*. Az állandó választmányban megüresedett helyre *Tóth Károlyt*, a lötenyészési bizottságban megüresedett helyre pedig *Szabó Lajost* választották meg. A magyarosító bizottság 1909—11. évekre megalakított. Tagjai: *Órffy Lajos*, *Török Béla*, dr. *Fent Ferenc*, *Szabó Károly*, *Bernrieder József*, *Perczel József*, *Jeszenszky Andor*, *Marhauser Imre*, *Singer Bálint*, ifj. *Weber János*, *Döry Frigyes*, *Ovári Ferenc*, *Wigand János*.

A vármegyei tisztügyész helyettesül az 1909. évre, továbbra is *Török Béla* szekszárdi ügyvédet jelölték ki.

Az üresedésben levő vármegyei bizottsági tagsági helyek betöltésére határnapul november 21-ét tűzték ki s kiküldték a választási elnököt.

Ezután sorba letárgyalták az egyes bizottságok előterjesztéseit. A körlevelek és indítványok során, Háromszék vármegye körleveléhez képest a közép birtokos osztály védelmében felírnak a képviselőházhoz s partolják Zemplén vármegye körlevelét is a községi és körjegyzőknek arcképes vasuti igazolvánnyal leendő ellátása tárgyában.

Bartal Béla kir. kamarásnak a lapunkban már egészterjedelmében közölt és a vasuti forgalomzavarok megszüntetése a vác—aszódi vasut és az óbecsi—tiszaí hid megépítését sürgető hasznos és életrevaló indítványát egyhangulag elfogadták s ezzel kapcsolatban felírnak a kormányhoz a boritaladó eltörlése ügyében is.

Fekete Ágoston indítványát a magyarosodásért kiosztandó érmek ügyében kiadták a közigazgatási szakosztálynak.

Az alispán előterjesztéseit, többek közt a hivatalból áthelyezett szolgabírák átköltözési költségeinek kiutalása iránt valót, egyhangulag elfogadták.

A gyönki nagyvendéglő bérbeadási ügye egy kis meglepetést keltett. Az alispán kijelentette, hogy nem tarthatja fenn az állandó választmánynak tett eredeti javaslatát, mert időközben információt szerzett s az erkölcsi momentumok mellett szólnak, hogy Gyönk község képviselőtestületének határozata hagyasék jóvá. S a közgyűlés így is határozott.

Elénkebb vitát csak a szekszárdi rendőrök címének eltörlése ügyében hozott képviselőtestületi határozat keltett. Dr. *Szentirályi* polgármester, majd dr. *Kiss Ernő* jóváhagyani kérte a képviselőtestületi határozatot, mely hivatal-szolgai elnevezést adott a régi rendőröknek. *Simontsits* Elemér alispán többszöri felszólalásával kimutatta, hogy a rendőri cím, illetve állásokat megszüntetni nem lehet, mert a csendőrség minden rendőri funkciót nem teljesíthet, így Szekszárdot utasították megfelelő számú rendőrök alkalmazására.

Ezután már gyorsan pergett a tárgysorozat. Így egy sereg képviselőtestületi határozatot jóváhagytak.

Az alispán előterjesztéséhez képest a bátaszéki, teveli, dunaföldvári, tamási, doroghi mértékhitelítő hivatalokat megszüntették. Csak a szekszárdi, bonyhádi, gyönki és paksi marad meg.

Paks mellett felírnak, hogy ott adóhivatal szerveztessék, de úgy, hogy a dunaföldvári is megmaradjon.

Miután a főispán indítványához képest jegyzőkönyv hitelesítőként *Bodnár István* és dr. *Leopold Kornél* kiküldettek, a közgyűlés fél egy órákor véget ért.

Közigazgatási bizottsági ülés. Tolnavármegye közigazgatási bizottsága november havi ülését e hó 11-en tartja.

VÁROSI ÉLET.

Városi közgyűlés. Szekszárd r. t. város képviselő testülete f. hó 4-én dr. *Szentkirályi Mihály* polgármester elnöklété alatt rendkívüli képviselőtestületi közgyűlést tartott, melyen a következő határozatokhozották: 1. A jegyzőkönyv

hitelesítésére *Török Pál* és *Schmidég Mór* kérték fel. 2. A választás alá nem eső képviselőtestületi tagok névjegyzékének kiigazítására kiküldött bizottság jelentésének tárgyalására f. hó 7-ére tűzték ki közgyűlést. 3. A polgári leányiskola és a fiúiskolai tornaterem építése tárgyában az összmunkára beérkezett ajánlat kedvezőtlen volta miatt új versenytárgyalást rendeltek s ennek megtartásával a polgármestert megbízták. 4. A letéti pénztárban indokolatlanul kezelt összegeknek a városi házi pénztárba való átutalványozását elrendelték. 5. *Molnár Lajos* rendőrkapitány által a volt rendőröktől kivett esküt hatálytalanították és a rendőrkapitány ellen hatáskörének túllépése és a képviselőtestület határozatainak negligálása miatt *Boda Vilmos*, *Leopold Sándor*, dr. *Leopold Kornél*, dr. *Spányi Leo*, dr. *Horvát Jenő*, *Mehrwert Ferenc*, *Bodnár István*, *Kovács Dávid* és a polgármester hozzászólása után a fegyelmi eljárást elrendelték. 6. A Bor- és Magyar-utca közötti területet *Majsai Györgynek*, mint a megtartott árverésen legtöbbet ígérőnek, 120 korona vételárért eladták. 7. A nyilvántartó részére a jegyzői cím megadása és adóügyi tanácsnoki állás szervezése tárgyában tett előterjesztést a tanács javaslatára a napirendről levették. 8. A városi gyámpénztár időszaki megvizsgálására hivatott bizottságba dr. *Mayer Gyula* és *Szeghy Sándor* képvis. tagokat választották meg. 9. A szekszárdi közalapítványi uradalom terhére előírt községi adóból téves előírás címén 328 koronát leírtak.

Közgyűlés. Szekszárd r. t. város képviselőtestülete a Szekszárd-Szálló nagytermében folyó hó 7-én délután 3 órákor rendkívüli képviselőtestületi közgyűlést tart. Tárgysorozat: 1. A választás alá nem eső képviselőtestületi tagok névjegyzékének kiigazítására kiküldött bizottság jelentésének tárgyalása. 2. *Kluha Cézáné* lakbér megtérítés iránti kérvénye. 3. *Udvardy Sándorné* segély iránti kérvénye.

A Tamási-vidéki r. kath. Tanító-egyesület 25 éves jubileuma.

A «Tamási-vidéki róm. kath. Tanító-egyesület» 25 éves fennállásának évfordulóját, 1908. év okt. hó 29-én, Tamásiban tartott közgyűlésen ünnepelte meg.

Az ünnepség szentmisével kezdődött, s ennek végeztével az együleti tagok, a róm. kath. népiskola egyik termében gyűltek egybe, hol a Hymnus elneklése után, az elnök mélt. *Zichy Gyula* gróf, megyés püspök ur levelét olvasta fel, melyben igen elismerőleg nyilatkozott az egyesület 25 éves működéséről, majd az egyesület díszelnökét, *Tihanyi Domokos* kir. tanácsos, tanfelügyelőt üdvözölte, ki számtanszor kimutatta az egyesület iránti meleg érdeklődését s mindig szíves örömet jött ezen életerős egyesület gyűléseire, mert mint ő maga mondotta, tanítóinak szereplését, az iskolán kívül legjobban szereti látni és hallani, a tanítói egyesületekben. Az egyesület 25 éves működésének rövid történetét *Kindl Vilmos*, az egyesület jegyzője adta elő. A terjedelmes jelentésekből kivesszük a következőket: Az egyesület kiterjedt 4 esperesi kerületre, tagjainak a száma 120-150 között ingadozott és így egyike volt a legnagyobb r. k. egyházmegyei tanító-egyesületeknek. 25 év alatt tartott 32 rendes és 24 választmányi ülést. 39 tag több mint 60 pályatételt dolgozott ki, tartottak értekezéseket, gyakorlati előadásokat és ünnepélyeket, ezek közül legfényesebb volt a »Milleniumi ünnepély.«

Az egyesület szorgalmas munkásai több pályadíjat nyertek. Hogy a tagok munkakedve fokozódjék, időközönként pályadíjat tűzték ki az egyesület mecenásai, így: *Fölker Mátyás*, *Streicher Péter*, *Magyar Miklós*, az egyesület volt lelkes elnökei, azon kívül *Tihanyi Domokos* kir. tanácsos és tanfelügyelő, kik önzetlenségükből, ritka áldozatkészséggel iparkodtak így is a munkakedvet fokozni.

A terjedelmes jelentést az egyesület jegyzője a következőkkel zárja le: Ime tisztelt Közgyűlés, ezekkel voltam bátor jelezni ezen szerény, de folyton munkálkodó egyesület 25 évi életét. Világra szóló alkotásokra egy provinciális és szűk körben mozgó tanítóegyesület nem hivatott, maradandó emléket az utókorra nem hagyhat, de kik esetleg érdemesnek tartják ezen egyesület kopott is jegyzőkönyvében lapozgatni,

úgy kiolvashatják belőle, hogy ezen tanító-egyesület tagjai az összetartozandóságukat megértették; közöttük 25 éven keresztül a szeretet és béke legszebb áldása honolt. Nem volt közöttünk soha kicsinyes okokból való pártoskodás, vagy egymásnak lekicsinylése; örültünk mások előmenetelén, büszkéek voltunk mások dicsőségére. Takargattuk keresztényi szeretettel mások hibáit, ott, hol nem volt szükség a megsegényítésre. Szerettünk egymástól tanulni és szíves-örömmel meghallgattuk előljáróink buzdító szavait.

Amily hű gyermekei voltunk egyházunknak, oly rajongó szeretettel csüngtünk édes hazánkra. Ahol csak lehetett, hol csak alkalom nyílott, megmutattuk, hogy szívünk, lelkünk és gondolatunk egyetlen világa a mi édes hazánk, egyetlen és legfőbb örömeink és vágyunk volt, a nevelés- és tanítás eszközeivel e hazának, mennél több hithű gyermeket nevelni. Egyesületünk sohasem volt elnyomója a szabad gondolkodásnak, de azt se szégyelte megvallani, hogy csak a kereszt szt. jelében akar működni és mindig megdönthetetlen akarattal hirdette, hogy: »Isten és haza« legyen mindig és mindenkor az egyesület legszebb jelszava.

Az egyesület sok nehéz megpróbáltatáson ment keresztül, míg a mostani jó hírnevét a tagok buzgó kitartása mellett 3 kipróbált vezérének köszönheti. És e három egyének szerénységét és önzetlenségét nemes szívét bántaná, ha jelenlétükben, fáradhatatlan tevékenységükért, a mellyel egyesületünket ily nivóra emelték, dicsőhymnuszokat zengenénk, de háládatlansággal sem akarom, hogy vádolhassanak bennünket, azért is legyen ezen egyesületnek utolsó ténykedése alkalmával a legutóbbi akkordja az, hogy ezen egyesület 3. érdemeket szerzett illusztris tagjának: *Tihanyi Domokos* kir. tanácsos, tanfelügyelőnek, *Streicher Péter* prépost-plébánosnak, valamint a mostani elnökünknek, *Magyar Miklós* plébánosnak, kit mindenkor az igaz szeretet és tisztelet övezett körül elnöki székében, midőn »Isten hozzád«-ot mondunk, még egyszer fogadják az egyesület háláját és köszönetét azzal a jó kívánattal, hogy a jó Isten az ezutáni munkálkodásukra is adja bő áldását, hosszantartó földi életük után pedig mennyben szép glóriát. Az egyesületnek pedig legyen az utolsó és legszebb hatyudala, hogy: »Hazádnak rendületlenül légy hűve oh magyar!«

Tamásiban, 1908. nov. hó 2-án.

Kindl Vilmos, tanító.

HIREK.

A rendőr-kérdés.

Van-e? Nincs-e?
Ez a kérdésnek gerince,
Sőt nem gerince,
Ha rátekintsz,
A kérdés, nagy Csiborasszó,
Arról van szó,
— Pedig számos:
Van rendőröd Szekszárd város?
»Nincs!« mondja a polgármester,
Kapitány szól: »lennie kell!
Van, persze van, volt rá gondom:
Feleskettém négyet, punktom!
— Hisz épp ez a nagy baj itten:
Nem esküdhetsz, aki nincsen,
Mi a rendőrt sutba tettük,
Még a címét is elvettük
S a mi nincs, hát az, hogy vóna?
— Vagy ha van? hát teszünk róla.
A kapitány nem plebános,
Ha esket: nem — célarányos!
Fujhadd hát: szalmaszál vízbe,
Azért még sem rendőr visz be,
Mert hát rendőr nincs Szekszárdon,
Esküjük csak limum-lárom!
— Zug a gyűlés — szörnyen zajos
S fegyelmet kap Molnár Lajos . . .

S ezzel az ügy véget ére?
Jaj, de hogy lesz ennek vége!
Most kezdődik csak a java,
Kimegy még sok ember haja,
Mig ez a nagy kérdés eldőlt:
Vajjon van itt, vagy nincs rendőr?
Pedig hát minek vitazni:
Hogy var, vagy nincs rendőr bácsi?
Mellekes ez, a fenébe:
Nem rendőr, egy kis — rend kéne!

— **Áthelyezés.** A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter a dunaföldvári külön szaktanitós gazdasági ismétlő iskolához a gazdasági szaktanitónői teendőik ellátására Györkös Sándorné szül. Péterffy Regina gyergyóremetei állami tanitónőt áthelyezte.

— **Tanári vizsga.** Pápay Géza Ágost végzett bölcsész kitűnő sikerrel tette le a klasszikaológiából a tanári szakvizsgát.

— **Hitközségi gyűlés.** A szekszárdi róm. kat. hitközségi tanács és iskolaszék mult szombaton, dr. Fent Ferenc plébános, szentszéki ülnök elnökle alatt gyűlést tartott. A Béri Balogh Ádám-utcai új iskola átvételével az elnök és Komjáthy Sándor, az építést vezető mérnök bizott meg. Miután a városi végrehajtók többszöri sürgetés dacára sem hajtották be a hátralekös hitközségi adót, az elnököt megbízták, hogy ha folyó évi november 15-ig sem lesz eredménye a megkereséseknek, tegyen feljelentést a vármegye alispánjánál. Külön végrehajtói állás szervezése tárgyában teendő javaslattal véget dr. Fent Ferenc elnökle alatt Kiss Károly v. elnök és Janosits Károly hitközségi tanácsagokból álló bizottságot küldtek ki. Minthogy az elnök jelentése szerint a pénztár a folyó kiadásokat nem képes fedezni, kölcsön felvételét határozta el. Az 1909. évi költségvetést 34.113 K. 53 fillér bevétellel és ugyanennyi kiadással elfogadták és a hitközségi adót az 1909. évre 23%-ban állapították meg. Tarlós János szekszárdi-újvárosi tanító az ismétlő iskolások tanításáról lemondván, helyébe Orbán Julia tanitónőt választották meg. Egri Béla tanitónak évi 20 korona kert-illetményt szavaztak meg.

— **Jegyzőválasztás.** A Regöly községben megüresedett jegyzői állásra Csukly Gyula helyettes jegyző választott meg.

— **Osak egy virágszálat.** Szekszárd város lelkes hölgyei 277 K. 44 fillért gyűjtöttek az eddigi leszámolás szerint a tüdőbetegek részére, amely összeget özv. Simonsits Béláné a József Főherceg Szanatórium Egyesületnek már el is juttatta.

— **Halottak napja.** Az elmúlt, szeretteinkre való emlékezés szomorú napját kegyelettel ünnepelte a f. évben is a keresztény világ. Kegyeletes módon nyilvánították szeretetük jelet a szekszárdi polgári fiúiskola növendékei Krammer János volt igazgató iránt, akinek sírjához Holub János igazgató, majd Szabó Géza hittanári vezetésével vonultak fel s megkoszorúzták a sírt, illetve a Szabó Géza vezetése alatt megjelent diákok egy-egy virágszálat tettek volt igazgatójuk nyugvó helyére.

— **Adományok a Rabsegélyező-egyesületnek.** Dr. Müller Ferenc 8, dr. Örfly Gyula 8 és Börcsök Ferenc 1 koronát ajándékoztak a rabsegélyező-egyesületnek. A jószívű adakozóknak lapunk utján mond köszönetet az egyesület titkárja.

— **Vandalizmus a temetőben.** Néhány évvel ezelőtt elhunyt kedves barátunknak és író-társunknak, Székely Ferenc, volt vármegyei főlevéltárnoknak sírját gyönyörűen gondozza a hitvesi kegyelet. Neje az általa emelt síremléken üveg alatt elhelyezte az elhunyt arcképét, de mert ez nem állott ellen az idő viszontagságainak, a felejthetetlen halott képét porcellánba égettette. A szeretetnek és gyöngédségnek eme jele sem maradhatott azonban meg sokáig ép-ségben. Galád, kegyeletlen kezek a halottak napja előtt pár nappal izzé-porrá zúzták. Nem tudjuk, gyerekes csínyről van-e szó, de bárki követte is el a galád tettet, förtelmes, elvetemült lelkéről állított ki bizonyítványt. Nagyon jól tenné csendőrségünk, ha kinyomozná a barbár gonosztevőt, az ilyen kegyeletlen bitangság méltó lenne a legszigorubb büntetésre.

— **Mértékhiitelesítő állomások megszűntetése.** Tolnavármegye területén beszüntetik a bátaszéki, teveli, dunaföldvári, tamási-i és nagydorogi mértékhiitelesítő állomásokat, míg a szekszárdi, bonyhádi, győni és paksi állomások továbbra is megmaradnak.

— **A »Segítség Album« jóvedelme.** A madocsi tüzkárosultak segélyezésére dr. Lévai Dezső által szerveztett »Segítség Album« 2558 kor. 36 fillért jóvedelmezett. Ezen összeg Tolnavármegye alispánjának küldetett be, ki ezen összeget takarékpénztárba helyezte el.

— **Hadnagy kinevezés.** László Lajos elemlezesi tiszthelyettes László Lajos szekszárd ügyvéd fia, hadnaggyá léptetett elő.

— **Uj iskola és kinevezés.** A magyar kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter Szekszárdon külön szaktanitós gazdasági ismétlő-iskolát szervezett és arra Pigniczky Ferenc szaktanitót nevezte ki.

— **A körorvosok és jegyzők nyugdíjügyének rendezése.** Andrassy Gyula gróf, belügyminiszter országosan rendezni kívánja a körorvosok és jegyzők nyugdíjügyét. A régóta várt nyugdíj rendezés előkészítő munkálatai már folyamatban vannak és a belügyminiszterium az adatgyűjtést már megkezdte. A miniszter most leiratot intézett az alispánhoz oly statisztikai adatok felterjesztése végett, amelyek 3 évre visszamenőleg a nyugdíjazásokat és azok okait, valamint a nyugdíjazottak szolgálati évét és illetményét feltüntetik.

— **Községi gyógyszerárak.** Sopron város törvényhatósága feliratilag kéri a törvényhozástól, hogy a közegészségi törvényjavaslat keretén belül kerítsen sort a községi gyógyszerár intézményének megalkotására. A város hasonló értelemben való akcióra hívja fel a többi törvényhatóságot.

— **Névváltoztatás.** A belügyminiszter Fischer Izidor tamási-i lakos, valamint László és Julianna nevű kisk. gyermekei családi nevének »Fodor«-ra, Hahn Ferenc paksi lakos családi nevének »Kakas«-ra kért átváltoztatását megengedte.

— **Államsegély iparosnak.** A kereskedelmi miniszter Kreschka János bonyhádi kályhás-mesternek állami segélyként többrendbeli gépet engedélyezett.

— **A tüdőbetegeknek.** A József Kir. Herceg Szanatórium Egyesület javára az egyesület által a vármegye alispánja utján szétküldött gyűjtő-társulokokban Szekszárdon, a városi tanácshoz befolyt: Schönér Olga gyűjtő ivén 20.18, Orbán Juliska ivén 16.58, Palásthy Valeria ivén 8.70 Járta Rozsa ivén 7.92, Horváth Erzsike ivén 5.06, Kálmán Teréz ivén 4, Falusy József ivén 2.52, Mihálovics István ivén 1.99, összesen 66 K. 95 fillér. A szekszárdi izr. iskola növendékei ugyan erre a célra 5 K. 15 fillért gyűjtöttek, mely összeget a városi tanácsnak adták át.

— **Eljegyzés.** Müller Jakab, a Müller Testvérek szekszárdi gépkereskedő-cég belfüggette eljegyezte Reich Ilonkát, Reich Samu bonyhádi kereskedő leányát. — Majdán József eljegyezte özv. Almásy Károlynét Szekszárdon.

— **Honvéd nyugdíj.** Mányoky Tamás nyug. pálfai ref. lelkész, volt 48/49-es honvéd kérésére a miniszterelnök 216 K. évi nyugdíjat utalványozott a honvéd nyugdíj-alapból.

— **Zászlószentelés.** A bonyhádvarasdi r. k. olvasó- és ifjusági egyesület holnap tartja ház és zászlószentelési ünnepét. A zászlóanyai tisztet Patton Henrik köztisztviselőben álló polgárfelesége tölti be. A zászlószentelés és szegbekerítés után diszkozyűlést tart az ünneplő egyesület, délelőtt bankett lesz, este pedig műkedvelői előadást rendeznek. Előadják Mey Benedeknek »A posta titok« című vígjátékát.

— **Krammer Zsófi szindarabja.** A Szekszárdon időző színtársulat legközelebb előadja »A leány« című 3 felvonásos szindarabot, amelynek szerzője Krammer Zsófia, Krammer Vilmos szekszárdi közbecsülésnek örvendő könyvkereskedőnek leánya. Krammer Zsófia fiatal kora dacára is hivatott forgatója a tollnak. A legelőkelőbb írók szólnak a legnagyobb elismeréssel a 6 kétségtelen szép tehetségéről. A most bemutatandó szindarab is dicséretben részesült a budapesti Vígyszínház drámaíró bizottsága részéről. A kiválóan érdekesnek ígérkező premiert már jó eleve ajánljuk a közönség szíves figyelmébe. A darabot mely e hó végén kerül sorra Bihari László a társulat jeles művésze rendez. Főszereplők: Baróti Irma, Olasz Jólán, Madarassy Berta, Bihari László, Lubinszky Tibor stb.

— **Vizsga.** Mang Gyula jó sikerrel letette Pécsen a posta- és távirada segédtisztvi vizsgát.

— **Elutasított felebbezés.** Megirtuk már egyszer, hogy Szabó Lajos adótárnok feljelentést adott be Nieferrgall Nándor dunaföldvári főjegyző ellen, hogy nyugdíjba beszámítható ideje szabálytalanul állapított meg a nyugdíjválasztmány által. A nyugdíjválasztmány ezen feljelentést elutasította s felkérte Simonsits Elemér alispánt, hogy amennyiben Szabó L. hivatalos használatra kérte ki az iratokat, pedig magán bosszúja kielégítésére használta fel és mert portómentesen levelezett, holott az adóhivatali utasítás szerint is, mint magán személy járt el és nem mint adóhivatali főtitkár, a pénzügyigazgatóságnál a fegyelmi eljárás megindítását kérje. Ez meg is történt, azonban az igazgatóság még nem határozott, de Szabó Lajos

eljárására, Tolnavármegye törvényhatósági bizottsága mult hó 31-én tartott ülésén már kimondotta a maga ítéletét, amikor Szabó L. adótárnoknak a jegyzői nyugdíjválasztmány határozata ellen beadott terjedelmes felebbezését, mint magán bosszúból eredőt és alaptalant elutasította és Nieferrgall Nándornak, akit a felebbező volt kisbírák és más, szellemileg is elagott emberek nyilatkozatával dehonostálni óhajtott, ezen alkalomból a törvényhatósági bizottság elismerését fejezte ki. — Tolnavármegye törvényhatóságának eme határozata jelentőségteljes. Nem a személyi motívumokért, hanem azért, mert ebből a jegyzői kar, amely szolgálati pragmatika hiányában annyi hatóság önkényének ki lehet szolgáltatva, de amely saját községe lakosaitól is annyi támadásnak és feljelentésnek van kitéve, figyelmeztetést láthat eme állásfoglalásban, hogy ha nyil egyenesen halad előre a községet fejlesztő küzdelmében, ne féljen, ne riadjon vissza az áskálódók vakond munkájától, mert ha kell, maga a törvényhatóság egész erkölcsi súlyával védelmére kel. Üdvözöljük eme szellemet Tolnavármegye tanácsstermében.

— **Kirendelések.** Az igazságügyminiszter a szekszárdi törvényszék területére vizsgálóbíróvá Markovich Jenő törvényszéki bírót, állandó helyettesévé pedig Mirth László törvényszéki bírót rendelte ki.

— **Szent Imre ünnep.** A ciszterci rend székesfehérvári főgimnáziumának f. hó 5-én, szent Imre herceg erényeinek vallásos és hazafias tiszteletére rendezett, szoborszentelő iskolai ünnepe műsorában vármegyénk két költőpapjának műve szerepel. Előadják dr. Jozgits János bonyhádi plébánosnak »A székesfehérvári szent Imre-szobor megszentelésére« írt ódáját és Hortobágyi József szakcsi s. lelkész »Riadó« című költeményét.

— **Közbiztonság Pakson.** E hó 1-én Pakson este 8 órakor Richter József 11 éves asztalos segédet ismeretlen tettesek megszurkálták, ki az orvosi látélet szerint ezáltal 14 napig gyógyuló testi sértést szenvedett. A csendőrség a nyomozás során megállapította, hogy Ledmiczki György paksi vasuti munkás és Bodai János paksi legény volt a szurkáló. A csendőrség a tetteseket a paksi kir. járásbírósnak feljelentette.

— **Alacsony vizállás Pakson.** Jelenleg Pakson a vizállás oly alacsony, hogy ily kis vízre még a legöregebb paksi halászok és molnárak sem emlékeznek.

— **Népgyűlés Pakson.** A paksi keresztény szociálista párt e hó 8-án, vasárnap, az általános választói jog érdekében népgyűlést tart. A népgyűlésre a budapesti központból több szónok fog lejönni. A népgyűlést a városban nagy piros falragaszok hirdetik.

— **Köszönetnyilvánítás.** A »Müller Testvérek« varrógép, kerékpár és gazdasági gépraktáros cég a sióagárdi polgári olvasókör részére egy beszélőgépet és 6 drb. lemezt ajándékozott. Nevezett cégnek ezen szíves ajándékaért — a kör nevében — ez uton is köszönetem nyilvánítom.

Sióagárd 1908. október hó 29-én.

Szűcs József,
elnök.

— **Ajánlkozás irodai munkára.** Irodai munkát keresek otthon való lemásolásra. Cím e lap kiadóhivatalában.

— **Üzem megkezdés.** Ph. Mayfarth & Társa előnyösen ismert gépgyára (Wien, II/1. Táborstrasse 71.), üzemet ismét megkezdte.

— **Öngyilkosság.** Andráska Lajos paksi lakos f. hó 2-án a homokhegyi szőlőhegyen egy kunyhóban felakasztotta magát. Andráska az utóbbi időben váltokezesessé folytán tönkrement s valószínűleg ez kergette a halálba.

— **A családi viszálykodás vége.** Volt Miklós bátaszéki földmives azóta, hogy vagyonát leányaira átíratva, folytonos perpatvarban élt egyik leányával, Erzsébettel, férjezett Verner Jánosnéval. Nem egyszer voltak bíróság előtt apa és leány. Folyó hó 4-én délután hangos szó, veszekedés zaja hangzott a házból. A leánya állítólag ki is zárta a szobából apját, mire az valahogy revolveréhez jutván, rálőtt leányára. A lövés nyakán találta a szerencsétlen nőt, átvágta a verőert s néhány perc múlva elvérzés következtében halálát okozta. Volt Miklós a véres tett elkövetése után azonnal a csendőrségre sietett és följelentette az esetet, mire a csendőrség letartóztatta.

— **Vásár.** A szekszárdi Erzsébet-napi vásárt f. hó 16-án tartják meg.

— **Rablótámadás.** Szomoru világot vet közbiztonsági állapotainkra az a támadás, amely f. hó 2-án, a nyílt országuton, a dunaszekcsői vásártól jövő tolnai iparosokat érte. **Preller** József tolnai festő a mondott napcn fél 7 óra tájban ért a Várdomb alatti vasúti őrház közelébe, melytől mintegy km.-nyi távolságban mellette ülő kocsisa abban a pillanatban fordult hátra, amikor a kocsira rakott ládák tetején álló alak a kezében tartott husánggal feléje sújtott. A kocsis előre hajolt s így szerencsésen elkerülte ezt az ütést, valamint a többi is s ostarával visszacsapkodott támadójára, aki éles fűttyökkel adott jelt bizonyára ott rejtőzködő társainak, akik azonban, valószínűleg az utánnuk jövő kocsik miatt nem mentek társuk segítségére, ki is végül leugrott a kocsiról. **Preller** és kocsisa így megmenekültek támadójuktól, aki már korábban levágta a ládák tetejére kötött nagy ponyvát s így tehát egyedül ez képezte a vakmerő rablók zsákmányát. Az utonállók később még megtámadták **Lusztig** Ignác ugyan-csak tolnai lakost is.

— **Fogorvos.** **Kovács J.** a fog- és szájbetegségek specialistája, hazaérkezett és működését a gimnáziummal szemben levő lakásán újból megkezdi.

— **Elkapta a cséplőgépet** **Kalán** János váraljai polgár mult szombaton hajdinát csépelet, miközben véletlenül a dobba lépett és pedig oly szerencsétlenül, hogy a gép a lábát térdén alul elvágta. A súlyosan megsérült embert dr. **Schall** Kálmán járási és bányorvos résziesítette az első orvosi segélyben.

— **Dinamit merénylet.** Két éretlen suhanc végzetessé válható merényletet követett el folyó hó 1-én éjjel Alsónánán, a község buzgó és tevékeny tanítója, **Adolf** Ádám ellen. A tanító bérlelte az ottani vadászterületnek és erélyes üldözője a vadászoknak, akik között vezérszerpet visz **Wink** Jakab, 20 éves büntetett előéletű, alsónánai lakos s aki tehát a vadászok kerlehetetlen gyűlöletével ellensége a rendes és jogosult vadászoknak. Ez szövetkezve **Herchet** Jakab ugyancsak alsónánai 18 éves legénnyel, f. hó 1-én. éjjel, fél három órakor egy kifurt tölgyfa darabba töltött dinamitot helyezett **Adolf** Ádám tanító háloszobája ablakának külsőpárkányára és ezt gyújtószinorral felrobbantották. A robbanás ereje szétrombolta az ablakot, de a tanítónak a szobában alvó családjában kárt nem tett. A bátaszéki csendőrs járőre másnap letartóztatta a tetteseket, akiknél újabb merényletre elkészített dinamit patronokat találtak és f. hó 3-án átadta őket a szekszárdi kir. ügyésznek. A tettesek a dinamitot **Feller** Henrik alsónánai lakostól, a mórággyi kőbánya előmunkásától szereztek. Ez az eset s a mult években a szátkai főerdész ellen elkövetett hasonló merénylet figyelmetlenül szolgálhatna a hatóságoknak oly intézkedés megtételére, hogy robbanó anyaghoz ne férjen hozzá minden gézen-guz, a bíróság pedig példát alkothatna, hogy a tisztességes emberek élete nem lehet minden haszontalan síheder prédája.

— **Tűz.** Folyó hó 4-én délután 4 óra tájban tüzi láрма riasztotta föl Bátaszéket. A Sárvizpart-utcában, Rull Kristof udvarán kigyuladt az összerakott kukoricaszár. A szomszédok hamarjában a Sárviz-mederbe dobálták a kéréket s mire a tűzoltóság kivonult, el is oltották.

— **Kiss szerencsége nagy!** Miért legnépszerűbb e 3 szó az egész országban? Vegyen egy sorsjegyet, akkor meg fogja tudni. A Kiss bankház nagy előnyöket nyújt a közönségnek, eddig annyi milliót fizetett ki készpénzben t. vevőinek, hogy ma hazánk legnépszerűbb osztálysorsjegy fő-elárúsító helye. Huzás már november 19-én! Ajánlatos t. olvasóinknak, hogy tegyenek szerencsekísérletet és vegyenek a teljesen megbízható és előzékeny Kiss Károly és Társa bankházában, IV., Kossuth Lajos utca 13. sorsjegyet, mert **Kiss szerencsége nagy!**

Szinészet.

— **Színház.** Baróti Rezső jól szervezett szintársulata mindent elkövet a közönség szórakoztatására. Hetfőn az Ocskay brigadéros, kedden a Nebántsvirág, szerdán a Tánccs-reziment, csütörtökön a Gesák, pénteken a Tani-

tónó került színre, szép. összevágó előadásban. A szereplőkről külön szólni felesleges, mindannyian derekasan közreműködnek az összsiker elérésében. Előkészületen: Dollár királynő, Kutya van a kertben, Tévelygők. Ajánljuk e derék, törekvő és jó társulatot közönségünk még nagyobb figyelmébe.

FOGORVOS KOVÁCS J.

vásártár-utcai műtermében **hiányzó fogak pótlása, oszposfogak, arany koronák és szájpaddás nélküli fogak** (hidmunka) készítenek. **Fogtömés, foghuzás és fogtisztítás** a legjobb módszer szerint eszközöztetik. — **Szegényeknek** rendel d. e. 8-9 ig és d. u. 1-2-ig.

TANÜGYI HIREK.

Követésreméltó példa. Bonyhád község képviselőtestülete az ottani 2 községi állandó menedékházvezetőnő fizetését évi 120—120 koronával felemelte, így azok fizetése 600—600 korona. Ily általános drágaságban e humánus tett dicséretreméltó s kívánatos volna, hogy példáját mindenütt követnék!

Kinevezés. **Szoboszlay** Sándor bölcskei ref. tanító, a debrecenytanyi állami iskolához állami tanítónak nevezetett ki.

Államsegély. **Spaunenberger** József csibráki rk. tanítónak 200, **Hamberger** József bátai rk. tanítónak 200, **Bajor** Rezső tolnai rk. tanítónak 200 és a gyönki ág. hitv. ev. III. tanítónak 900 korona államsegély engedélyezett.

EGYLETEK, TÁRSULATOK.

Társulati közgyűlés. A szekszárd-bátai ármentesítő- és belvízszabályozó társulat október 24-én tartotta Szekszárdon, dr. Beöthy Károly társulati elnök elnölete alatt közgyűlését, melyen az állami felügyelet gyakorlása céljából **Wirthl** József műszaki tanácsos, miniszteri megbízott is részt vett. A közgyűlés megnyitása után dr. Beöthy Károly elnök meleg szavakkal emlékezik meg a társulat történetében bekövetkezett nevezetes évfordulóról kedves kötelességet teljesít, amidőn **Toth** Károly társulati igazgató-főmérnököt a társulatnál eltöltött szolgálata 30-ik évfordulóján üdvözlö. Kifejti, hogy az a körülmény, hogy a társulat műszaki tekintetben az első között foglal helyet, kizárólag az igazgató-főmérnök szaktudásának és fáradtságot soha nem ismerő buzgó, odaadó munkásságának az eredménye, mely érdemek felsőbb helyen is elismertettek és méltányoltattak akkor, mikor **Toth** Károly főmérnököt a király a koronás arany érdemkeresztel tüntette ki, majd amidőn a vízügyi műszaki tanács tagjává kinevezetett. Elnök indítványára a jelen alkalommal a közgyűlés **Toth** Károly iránti hálás elismerésének és nagybecsülésének adott kifejezést és ezt az elismerést jegyzőkönyvében megörökítette.

Áttérvén a tárgysorozatra, miután jegyzőkönyv hitelesítőül **Tomcsányi** Lajos és **Uj** János felkértettek, egyhangulag elfogadták a választmánynak a tisztviselők, altisztek és szolgálk fizetésrendezésére vonatkozó javaslatát, majd megállapították az 1909. évi költségvetést és végül tudomásul vették a pénztárosnak a pénztári állapotról vonatkozó jelentését, mely szerint a társulat készpénzvagyona 107.351.19 koronát tesz ki.

A Vivó Club közgyűlése. A Szekszárdi Vivó-Club tagjai csütörtökön, e hó 5-én gyűltek össze először az új vivó-szezónban, a gimnázium tornacsarnokában, hogy **Brebóvszky** egyleti művezető vezetésével vivógyakorlataikat megkezdjék. Dr. **Szentkirályi** Mihály elnök indítványára a rendes vivógyakorlatok hetenkint háromszor, u. m. kedden, csütörtökön és szombaton tartatnak meg, azonban szerdán és pénteken is rendelkezésekre áll a terem a tagoknak. Kívánatos volna, hogy mint az előző évek-

ben, úgy ez idén is, ez agilis egylet, combatans tagjai minél szorgalmasabban keressék fel az egyletet, mert eltekintve a vivó-sporttól, melynek előnyeit nem kell külön méltatni, a társadalmi érintkezés terén is missziót teljesít e derék egylet. A vivógyakorlatokat mindenkor d. u. 5-kor kezdődnek. Vidéki vivókat szívesen látnak vendégül.

MULATSÁGOK.

A Nőegylet teastélye. A szekszárdi nőegylet vigalmi bizottsága **Agoston** Istvánné urnó elnöklésével ülést tartott, amelyen elhatározta, hogy a nőegylet által tervezett egyik teastélyt e hó végén tartja meg. Az estélynek érdekes programját most álitják össze.

— **Kaszinó-estély.** A Szekszárdi Casino Igazgatósága a casino »fehér termének« megnyitása alkalmából, 1908. évi november hó 7. napján, a casino összes helyiségeiben Casino-Estélyt rendez. Kezdeté 9 órakor.

Cabaret-estély. A Paksi Kereskedő Ifjak, f. hó 21-én az Erzsébet-szálló nagytermében táncmulatsággal egybekötött Cabaret-estélyt rendeznek a következő műsorral: 1. Nyitány. Előadja az alkalmi zenekar. 2. Szavaltat: **Szeip** Katicza k. a. 3. Ének: **Rabinek** Gizuska, kíséri **Rabinek** Renée 4. Tündéralom: Előadja a zenekar. 5. Páros szavaltat: **Németh** Gyula és **Halmay** Gizike! 6. Kuplék: Előadja **Fodor** Ignác. 7. Népdal-egyveleg: Előadja a zenekar. A zenét **Paksi** Mihály közkedvelt cigányzenekara szolgáltatja. A mulatság védnökei: dr. **Madi Kovács** János országgyűlési képviselő és dr. **Grosch** Józsefné.

— **Műkedvelői előadás.** A dombóvári gyermekvédőtelep bizottság 1908 november 14-én este jótékonycélu műkedvelői előadást rendez. A Korona Szállodában. Színre kerül **Csiky** Gergely 3 felvonásos vígjátéka »A kaviár«. Az előadást tánc követi. A tiszta jövedelmet a bizottság gondozása alatt álló elhagyott gyermekek támogatására fordítják.

— **Eötvös alap bál Gyönkön.** A sióvidéki ág. ev. tanító-egyesület őszi értekezlete alkalmából a gyönki kaszinó szíves együttműködésével Gyönkön, október 29-ikén, a kaszinó helyiségeiben pompásan sikerült táncmulatságot tartott hangversenyyel egybekötve, az Eötvös-alap, — tanítók özvegyeit és árváit segítő országos egyesület istápolására.

Gyönk minden szépért és nemesért érdeklődő, művelt közönsége magyaros vendégszeretettel fogadta a környék nagy számban egybeseregülő urit népet. A rendezőség, élén dr. **Nozdoroviczky** Ferenc kir. közjegyző és **Haizer** Henrik tanítóegyesületi elnökkel, fáradhatatlanul gondoskodott a vendégek kényelméről, általában maga a mulatság kedvesen emlékeztetése tételéről és a jótékony cél hathatós eléréséről.

A hangverseny műsora következő volt: 1. Hymnusz. **Erkel** F. Előadta a sióvidéki tanítóegylet énekkara. 2. Költemények, irta és előadta **Domy** Béla ur. 3. Magyar egyveleg. Előadta **Stollár** Margit urhölgy, zongorán kísérte **Stollár** Melanie urhölgy. La Consolation I. L. **Dussek**. Előadta **Werl** Endre ur. 5. Dialog a mézeshetek után. **Gyulai** Farkastól. Előadták **Toth** Józsefné **Várkonyi** Jolán urnó és **Bene** Kálmán ur. 6. Quartet **Kreutzertól**. Előadták **Glöckner** Béla, **Busz** Imre, **Kring** Ödön, **Feller** Ádám és **Laurentis** Gábor urak. 7. Humorisztikus felolvasás. Tartotta **Knábel** Vilmos ur. 8. Kuruc dalok, férfikarra alkalmazta **Szügyi** József. Előadta a gyönki urit dalárda. 9. Négykezes zongorajáték. Előadták **Tomka** Ilonka és **Lemle** Gabriella urhölgyek. 10. Melodráma. Szép Ilonka. **Vörösmarthy** Mihálytól, zenéjét szerző **Ernyei** József. Előadták **Busz** Henrik és **Szeles** Gyula urak. 11. Szózat. **Egressy** B.-tól. Előadta a sióvidéki tanítóegylet énekkara.

A férfi-énekkarok igaz érzéssel, tisztán csengő összhangja, **Domy** Béla ev. ref. lelkész ur gyengéden bus hangulatu költeményei, **Vörösmarty** Szép Ilonkaja örökszép romantikájával, megfelelő előadásban, osztatlan tetszésben részesültek. Az elismerés koszorújának legtöbb és legszebb virágszirma azonban a szereplő hölgyek ölébe hullott. Mintha újra és újra szüzenes titkos női otthonná varázsolódott volna az előadói dobogó, melyben a művelt nőnek az igazi szép iránti meleg érzése, mesterkéletlen művészi tudásával dalban, zenében, kedves, derült csevegésben zavartalanul nyilatkozik meg.

Mintegy tünde álomból riasztotta fel előadót és hallgatót gyarant a fel-fel zuduló és szünni nem akaró tapsvihar.

A kedves dal, szavalat, zene után kis hazafias felbuzdulás következett a Szózat magasztos hangjánál s azután a fiatalság vig kedvel-táncra perdül. Roppja időmultán megfogya bár, de törve nem, a késő hajnali órákig.

A jelenvolt hölgyek névsorát, sajnos csak hiányosan tudtuk csokorba kötni. Asszonyok: Óváry Ferencné, Gyimothy Jenőné, dr. Nozdrovicky Ferencné, Laurentsits Gáborné, Bévárdy Lajosné, Dobó Jánosné, Compó Józsefné, dr. Keck Lászlóné, Banelly Ferencné, Lorchy Béláné, Szász Imréné, Kovács Lajosné, Ürögdy Józsefné, dr. Erdős Emilné, Linde Gyuláné, Weil Endréné, Engel Józsefné, Engel Izidorné, Tomka Gusztávné, John Ferencné, Müller Róbertné, Tóth Józsefné, Kotsits Elemérné, Schmidt Ferencné, dr. Stollár Ferencné, Bauer Jánosné, Marth Péterné, Ludvig Józsefné, Schád Jánosné, Lemle Béláné, Hammer Józsefné, Knábel Vilmosné, Polgár Józsefné, Kring Ödönne, Trautmann Jánosné, Falkner Edéné, Riegelmann Henrikné, Engelmann Gyuláné, Engelmann Frigyesné, Glöckner Béláné, Wágner Antalné, Fodor Gézáné, Perl Jánosné, Mühl Sándorné, Schád Vilmosné, Purth Gyuláné.

Leányok: Nozdrovicky Irma, Bévárdy Erzsike, Stollár Margit, Stollár Melanie, Szász Ilonka, Szász Bözsike, Ürögdy Bözsike, Linde Etelka, Klein Mariska, Klein Jolán, Klein Ilonka, Tomka Ilonka, Tomka Margit, John Gizella, Ludvig Margit, Lemle Gabriella, Weil Erzsike, Trautmann Erzsike, Falkner Lujza, Engelmann Mariska, Engelmann Olga, Riegler Ilonka, Glöckner Jolánka, Péterman Mariska, Horváth Annuska, Rein Jucika, Wágner Olga, Sikos Margit, Töpfel Emma, Erhard Karolina.

A férfiseregben ott láttuk képviselve egy a helybeli összes hivatalnokokat, mint a környéknek földbirtokosságát, tisztviselőit, kereskedő és iparos uri osztályát.

Az Eötvös-alap javára jegymegváltás és felülfizetés címén adakoztak: Erhardt K. Bonyhád 1 kor. Bene Kálmán 1 kor. Winecker János Váralja 2 kor. Szentés N. 5 kor. Schmidt Ferenc 1 kor. Ádám József 1 kor. Korizmics Kornél 1 kor. Welther Dániel 1 kor. Pfaff Dániel 1 kor. Fodor Géza 1 kor. Báró Jeszenszky 3 kor. Engelmann Gyula 1 kor. Peri János 1 kor. Szauerwein Jakab 1 kor. Dr. Mányoky Gy. 2 kor. dr. Nozdrovicky Ferenc 5 kor. Heizer Henrik 3 kor. Horváth Sándor 2 kor. Grosch József 10 kor. Mendöl Ede 2 kor. Busz Imre 1 kor. Feller Ádám 1 kor. Knábel Vilmos 1 kor. Polgár József 1 kor. Busz Henrik 1 kor. id. Schád János 1 kor. Bakó István 1 kor. Óvári Ferenc 5 kor. Compó József 1 kor. Müller Róbert 2 kor. Mühl Sándor 3 kor. id. Mühl János 1 kor. Hilbert Andrásné 6 kor.

A mulatság összesen mintegy 280 koronát jövedelmezett a szegénysorsban levő tanítóövegyek és árvák nyomorának enyhítésére.

Kiadóhivatali üzenet.

Többeknek. Több helyről panaszolják, hogy lapunkat a héten nem kapták meg. A lapot rendszeresen expedáljuk. Kérjük tehát mindazokat, akik vagy későn, vagy egyáltalán nem kapják meg, hogy bennünket egy levelezőlapon értesíteni sziveskedjenek. Majd utánajárunk, hogy hol van a hiba.

A Molnár-féle nyomdai műintézet

Szekszárdon

:: községi nyomtatványraktárát ::

tetemesen kibővítve, a legújabb nyomtatványmintákkal ellátva, állandó nagy raktárt létesített és így a jegyző urak kívánalmainak minden tekintetben megfelelt.

Nagy választékban, jutányos áron szerezhető be:

Irodapapírok és irodaszerek,

borítékok és mindennemű nyomtatványok a

Molnár-nyomda r.-t.-nél Szekszárdon.

Vasuti menetrend

Életbe lépett 1908 október hó 1-én
Sárbogárd—Szekszárd—Bátaszék

10 ⁴⁵	8 ²⁰	4 ¹⁰	indul	BUDAPEST	érkezik	1 ⁴⁰	8 ¹⁵	6 ¹⁰
5 ¹⁶	12 ¹⁰	6 ⁰²	érkezik	SÁRBOGÁRD	indul	11 ⁰⁶	4 ¹⁴	10 ³⁶
6 ¹⁶	12 ³²	6 ²⁸	indul	RÉTSZILAS	érkezik	10 ⁴⁷	3 ⁵¹	10 ¹⁵
6 ¹⁷	12 ³³	6 ²⁹	érkezik	Cece	indul	10 ⁴⁶	3 ⁵⁰	10 ¹⁵
6 ⁸¹	12 ⁴⁸	6 ⁴³	indul	Vajta	érkezik	10 ³³	3 ³⁶	10 ⁰²
6 ⁴⁹	1 ⁰⁷	7 ⁰¹	érkezik	Nagydorogh	indul	10 ¹⁵	3 ¹⁷	9 ⁴⁴
7 ²⁶	1 ⁴⁵	7 ³⁸	indul	Kajdacs	érkezik	9 ⁴⁷	2 ⁴⁸	9 ¹⁶
7 ³⁶	1 ⁵⁶	7 ⁴⁸	indul	Kölesd-Tengelic	érkezik	9 ²⁸	2 ²⁸	8 ⁵⁷
7 ⁵²	2 ¹⁷	8 ⁰⁴	indul	Tengelicz 9. ó.	érkezik	9 ¹⁴	2 ¹³	8 ⁴³
8 ⁰¹	2 ²⁷	8 ¹³	indul	Hidja-Pta-Apáthi	érkezik	9 ⁰⁵	1 ⁵⁸	8 ³⁴
8 ¹²	2 ⁴⁰	8 ²⁵	indul	Tolna-Mözs	érkezik	8 ⁵⁵	1 ⁴⁸	8 ²⁴
8 ⁴¹	3 ¹⁴	8 ⁵⁴	indul	SZEKSZÁRD	érkezik	8 ³²	1 ²⁰	7 ⁵⁸
8 ⁵⁰	3 ³³	9 ¹³	érkezik	Ócsény	indul	8 ⁰⁸	1 ²⁰	7 ²⁷
9 ¹⁴	4 ²³	9 ²⁸	indul	Decs	érkezik	7 ⁵²	1 ¹⁵	7 ⁰⁷
9 ²⁵	4 ³⁷	9 ⁴⁰	indul	Sárpilis Óberek	érkezik	7 ⁴¹	1 ¹³	6 ⁵⁶
9 ³⁶	4 ⁵⁰	9 ⁵²	indul	Bátaszék	érkezik	7 ³⁰	1 ¹³	6 ⁴⁵
9 ⁵⁰	5 ⁰⁶	10 ⁰⁸	indul		érkezik	7 ¹⁶	1 ¹⁵	6 ³¹
10 ⁰³	5 ²⁰	10 ²²	indul		érkezik	7 ⁰⁵	1 ¹⁰	6 ²⁰

Dombóvár—Bátaszék

3 ⁵⁰	2 ³⁰	indul	Dombóvár	érkezik	1 ³⁷	1 ⁵⁴
3 ⁵⁸	2 ³⁹	érkezik	Csikóstöttös öb. sz. ó.	indul	1 ²⁷	1 ⁴⁴
4 ¹⁷	3 ⁰³	érkezik	Mágozs	indul	1 ⁰⁷	1 ²⁴
4 ⁴²	3 ²⁹	érkezik	Szalotnak	indul	12 ⁴⁵	1 ⁰²
4 ⁵⁹	3 ⁴⁷	érkezik	Szászvár megállóhely	indul	12 ²⁴	12 ⁴²
5 ¹³	4 ¹²	érkezik	Szászvár-Máza	indul	12 ¹¹	12 ³⁰
5 ²³	4 ²³	érkezik	Nagymányok	indul	11 ⁵³	12 ¹⁷
5 ⁴⁶	4 ⁵²	érkezik	Hidas-Bonyhád	indul	11 ³⁶	12 ⁰¹
5 ⁵⁶	5 ⁰⁵	érkezik	Czikó 79. sz. őrház	indul	11 ¹⁷	11 ⁴²
6 ³⁰	5 ⁴⁰	érkezik	Mórág	indul	10 ⁴²	11 ⁰⁸
6 ⁴⁹	6 ⁰⁰	érkezik	Bátaszék	indul	10 ¹⁸	10 ⁴⁵

Keszőhidegkut-Gyöng—Tamási-Majsamiklósvár

10 ⁴⁵	8 ²⁰	indul	Budapest keleti p. u.	érkezik	1 ⁴⁰	8 ¹⁵
1 ¹¹	11 ¹⁴	érkezik	Sárbogárd	indul	11 ⁴⁵	4 ³⁷
3 ⁰⁸	10 ¹⁴	érkezik	Ujdombóvár	indul	1 ³⁷	6 ⁰⁷
4 ²⁷	12 ⁴⁶	érkezik	Keszőhidegkut-Gyöng	indul	10 ⁵¹	3 ¹²
4 ³⁸	12 ⁵⁷	érkezik	Alsómajsa	indul	10 ⁴³	3 ⁰³
4 ⁵⁴	1 ¹³	érkezik	Adorjánpuszta	indul	10 ²⁷	2 ⁴⁷
5 ⁰⁵	1 ²⁴	érkezik	Tamási-Majsamiklósv	indul	10 ¹⁵	2 ³⁵
7 ⁰²	7 ¹²	érkezik	Lepsény	indul	8 ²²	—
8 ⁵⁹	9 ⁴⁹	érkezik	Jutas	indul	6 ¹⁴	—
9 ²⁰	10 ¹⁷	érkezik	Veszprém	indul	5 ⁵¹	—

Az este 6 órától reggeli 6 óráig érkező és induló vonatokról az idő percek fekete vonallal vannak aláhuzva

KÖZGAZDASÁG.

A házinyul tenyésztéséről.*

Irta: Kápolnay József, gazdasági szaktanító.

A m. kir. földművelési kormány támogatásával mozgalom indult meg a házinyulaknak minél szélesebb körben való elterjesztésére. Ezen célból a minisztérium a nép vezetőinek házinyul törzseket s minta-ketreceket adományozott, majd vidékenként előadásokat tartatott, hogy a házinyul tenyésztést a legszegényebb néposztály is megismerje és kedvet kapjon egy pár tenyészállat tartására.

Az én előadásomnak is célja az, hogy a tisztelt közönséggel megismeressem ezen igénytelen állatok tenyésztésének módját abban a reményben, hogy megismerve ezen jövedelmező tenyésztési ágat, magok is nyultenyésztők legyenek s így jó példával járva elő, ezt a néppel is megkedveltessék.

*Szabad előadás volt a »Tolnavármegyei, Általános Tanítóegyesület« 1908. évi okt. 8-án tartott közgyűlésén.

Hogy előadásom minél könnyebben átkinthesse váljék, a következőkről kívánok részletesebben szólni: elsősorban a fajtákról, azután a tulajdonképeni tenyésztésről és takarmányozásról, majd a házinyulak ellenségei és betegségeiről s végül az értékesítésről.

Ha a házinyulat fajták szerint akarjuk osztályozni, külömbbséget kell tennünk a fajtisztán tenyésztett házinyulak s olyanok között, melyeknek fajta-jellege hiányzik, ez utóbbiakat házinyul neve alá foglalhatjuk össze s ezeknek sem alakjuk, sem színük, sem nagyságuk nem állandó s annyifélek, ahány keresztezésből származtak. A fajtisztá nyulakat két csoportba osztályozzuk, u. m.: husnyulakra és prémvagy szörme-nyulakra.

Az ismertebb husnyulafajták a következők:

1.) Belga óriási husnyul: igen nagyra megnő, sokszor 6—8 kgr. súlyt is elér. Bundája nyulszínű, ritkábban vasderes, sűrű és sima, de fehér, kékes-fekete és sárga színben is előfordul. Gyorsan fejlődik s ez husnyulaknál a leglényegesebb. Tenyésztésre ajánlható.

2.) Bécsi óriási nyul, magasabb, mint a belga óriási, színe kékes-fekete, világosabb és sötétebb árnyalatokban. Gyorsan fejlődik, husa izletes s a prémje is értékes. Igen szapora állat, évente 7—8-szor kölykedzik.

3.) Francia kosorru nyul. Ismertető jele a kosorru s a két oldalt lefogó fül. Bundájának színe szürke, de van fehér, fekete, sárga színű is, sőt még tarka színben is előfordul. Tenyésztésre mindig ajánlatosabb az egyszínű. Husa izletes, hazánkban tenyésztésre azonban nem ajánlható, mert a takarmány és éghajlat iránt megtehető igényei vannak.

4.) Angol kosorru nyul. Az előbbiektől abban külömbözik, hogy füle még hosszabb, nem ritkán a 65—70 cm. hosszúságot is éri. Csak mint sport állat ajánlható a tenyésztésre, mert úgy a takarmány, mint az éghajlat iránt még nagyobb az igénye, mint a francia kosorru nyulnak.

5.) Belga vitás nyul. A belga óriásnak a keresztezéséből származott. Bundája a nyakánál vöröses, a hasaalja fehér. Növése gyors, husának íze kitűnő, az állat igen szapora, edzett és igénytelen. Tenyésztésre ajánlható.

6.) Lotharingiai óriási nyul. A belga óriási nyulnak s a francia kosorru nyulnak a keresztezéséből származott. Színe a mezei nyuléhoz hasonló. Főképp mint husnyul jöj figyelembe.

7.) Normandiai nyul. Ismertető jele, hogy egyik füle feláll, a másik lefog. Színe olyan mint a mezei nyulé, mivel igen jó husállat, tenyésztésre ajánlható.

Az itt felsoroltak képezik a husnyulak csoportját. A prémnyulak közül elsősorban is az ezüstnyulról kell megemlékeznünk.

Az ezüstnyul teste nyulánk, a him feje gömbölyded, a nőstényé hosszukás. Súlyuk 3—4 kgr. Husuk rendkívül izletes. Az állat színe szürke, ezüstfényű, sötétebb es világosabb változatokban. A tenyésztésnél arra törekedjünk, hogy a sötétebb színűeket világosabbakkal párosítsuk, hogy ezáltal szép átmeneti szürke színt érjünk el. A kis nyulak 3—4 hónapos korukig feketék s csak azután szürkülnék meg, a végleges színüket pedig csak 6—7 hónapos korukban — midőn újra egy vedlésen mennek át — kapják meg. Igen szapora állat, a takarmány s éghajlat iránt nincs nagy igénye. Hasonvételénél elsősorban a prémje jön tekintetbe, mely keresett árucikk, a husa is izletes s ezért husterelés tekintetében is beválk.

Az orosz prém-nyul ismertető jele a hófehér szín, csak a fülei, az orrának a hegye, a lábai és a farka feketék, a szeme pedig vörös. Az állat elég szapora, kevés igényű s mivel a prémje értékes, a husa pedig izletes, tenyésztésre ajánlható.

Végül még meg kell említeni az »Angora« selyemszörű házinyulat, ez nem tudott nálunk meghonosodni, mert úgy tenyésztése, mint gondozása nehézségekkel jár. Az állat mindkét oldaláról 20 cm. hosszú szőrök lógnak lefelé, amelyek az állatból kitépve lesznek értékesítve. Husa csekély értékű. Tenyésztésénél arra kell állandóan ügyelnünk, hogy hosszú szőrét be ne mocskolja, nap ne érje s állandóan melegbe legyen. Mivel igen nagy igényű állat, tenyésztésre nem ajánlható.

A fentiekben ösmertetem röviden a házinyul fajtákat s most áttérek a nyulak elhelyezésére.

A házinyulnak istállója tekintetében nincsenek igényei s éppen ebben rejlik ezen tenyésztési ág egyik nagy fontossága. Olyan esetekben, midőn a házinyul tenyésztésre nagy

sulyt fektetünk, állíthatunk részükre kisebb ölkát is, rendszerint azonban elég lesz egy lécketrec, vagy faláda, melyet vagy zárt helyen, vagy a szabadban állíthatunk föl. Csupán a levegő és világosság az, amit megkívánunk azon helytől, hol tenyésztésük folyni fog. A jó tenyésztőnek a főgondját továbbá a tisztántartás képezzé, mert bármily tenyésztésnél, de különösen a zárt helyen való tenyésztésnél ez az, aminek betartása föltétlen meghozza tenyésztésünknek a sikert és hasznot. Ha a házi-nyul istálló a szabadban van, azt a hideg ellen is védenünk kell s ezért télen szalmával vagy kukoricaszárral a tetjét és oldalait jól be kell rakni. Jó szolgálatot tesz az állatoknak a jó és dus alom is. Almozásra használhatunk szecszkázott szalmát, mohát, levelet, turfát és fagyapotot is. Az alom amellet, hogy a hideg ellen véd, még azt a jó szolgálatot is teszi, hogy az állatok hig ürülékét fölszívja s így sok betegségnak elejét veszi.

A házi-nyul istálló felállításánál legyünk tekintettel végül még arra is, hogy a nyulak mindenféle állati ellenségektől meg legyenek védve.

Ha a házi-nyul tenyésztésénél sulyt helyezünk arra, hogy mennél jobb és értékesebb prémekeket nyerjünk, okvetlen a szabadban istállóztassuk, mert mennél jobban ki vannak téve a hidegnek s az időjárás viszontagságának, annál sűrűbb és értékesebb prémet fognak azok nevelni. Ezért a nyulakat, addig míg az ivár érettséget el nem érik, az ugynevezett nyulkeretekben kell tartani.

A nyulkereteket úgy készítjük, hogy egy megfelelő nagyságu területet sodronnyal, vagy léckerítéssel bekerítünk olykép, hogy a sodrony a föld alá is érjen s így a nyul, ha a föld alatt vág magának utat ne szabadulhasson ki a kertből. A föld feletti sodrony vagy léckerítés fölé tüskés sodronyt helyezünk, hogy semmiféle állat be ne hatolhasson. »Az udvarban magában egy kis féltetejű félszert állítunk, amely alá almennek a nyulakrossz idő esetén s ez alá a felszer alá tesszük az etető vályut is.« A nyulkeretekben sem tűrjük meg a bakot a nőtények között, hanem úgy a bakok, mint a nőtények s növendékek részére külön szakaszokat létesítünk. Franciaországban és Belgiumban a nyulakat az úgy nevezett »nyulhegyekben« tenyésztik mely úgy készül, hogy a nyulaknak szánt területet két méter mély árokkal veszik körül s az árokból kikerülő földet befelé hányják. Ily módon támad a nyul hegy s ebben fából és kőből mesterséges járatokat s üregeket raknak. Az árkot kívülről bekerítik s ajtóval látják el. A belső területre még egy szalma kunyhót is állítanak, melyben a nyulak meghuzhatják magukat. Az ilyen nyulhegyekben a tenyésztést ellenőrizni nehéz s azért a tenyésztésnek ezen módzata nem ajánlható.

Magános istállónak egy szétbontott faláda is berendezhető, ha elég nagy, még szét sem kell bontanunk, vagy pedig deszkákból mi magunk is összeállíthatjuk. A nyulkereteket többféle nagyságban készíthetjük, aszerint, hogy milyen célra szolgál; magános ketrecnek megfelelő méret pl. a következő: 1 mt. hosszú, 80 cm. széles és 60 cm. magas.

(Folytatás a jövő számban.)

Szerkesztői üzenetek.

B. K. Kónyi. Az első most közöljük. A másik kettőnek rimén segíteni kellene.

HIRDETÉSEK.

Egy

butorozott szoba

azonnal és egy **üzlethelyiség** mellék-helyiségekkel együtt kiadó. — Cim a kiadó-hivatalban.

1—1

Hirdetmény.

Tisztelettel tudomására adom a szekszárdi, mint vidéki közönségnek, hogy nálam a legjobb minőségű

vasalni való bükkfa-szén

kapható **1 kilós** csomagokban **6 krajcár.** 10 kilótól feljebb **5 krajcár.** Zsákokban métermázsánként is.

Továbbá elsőrendű száraz kemény aprított

tüzifa

métermázsája **1 frt 40 kr. 10 kiló 15 kr.**

S mindennemű **dorong és hasáb tüzifa.**

Bel és külföldi köszén

jutányosan nálam kapható. — Tisztelettel:

Mutsenbacher Ödön

tüzifa és szénkereskedő,
a vasuti állomással szemben.

7—50 307.

Találmányok

szabadalmazása vagy értékesítése előtt úgy Magyarországon, mint bármely külföldi államban, forduljon a

„Szabadalmi Ujság“

szerkesztőségéhez **Budapest, VII. ker., Erzsébet-körsút 26.** Kérje a »Szabadalmi Ujság« ingyen mutatvány-számát. 5—20

Fa-árjegyzék

a tolnai erdőirtási vállalatától 2—52

	Kor.
Szilfahasáb méterölenként	34.—
Szilgömb »	30.—
Tölgyhasáb »	31.—
Lágyhasáb »	22.—
Lágygömb »	19.—

Házhoz szállítva saját kocsimmal **K 1.40** az újvárosi új temető melletti fatelepről.

Venni szándékozók előjegyezhetnek a **nagy-tőzsdében** és **Szabó Emil** újvárosi kereskedőnél.

Változatos és bő tartalommal jelenik meg az **1909. évre**

Garay János Képes Naptára

Tolnavármegye cimtárával.

Hirdetések felvételnek a Molnár-féle nyomdai részv.-társaságnál Szekszárdon.

Egy 2½ lóerejű teljesen jókarban levő, kevésbé használt

BENZINMOTOR

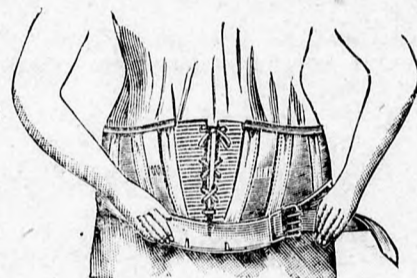
villamos gyújtással, transmissioval együtt üzemnagyobbítás folytán 1500 koronáért eladó. — Megtekinthető a Molnár-féle nyomdai r.-t.-nál Szekszárdon.

Amatőrök!! Fényképészeti cikkekben forduljanak a „Garay“ Drogériához, ahol megszerezhetnek minden szükséges kelléket a legjutányosabban (gépet, lemez, másoló-papírt, vegyszert és egyéb szükséges kelléket.) Azonfelül **szakszerű utasításban** is részesülhetnek

Sérvben szenvedők!

Lágyék- és köldök-sérvkötőket,

legjobb gyártmányukat,

a legújabb módszer szerint, mérték után legjutányosabban szerezhetik be.

Haskötők, görcsériarisznyák, havibajkötélékek, heretartók s.b., valamint minden **betegápolási eszköz.** — **Francia női- és férfi-övszerek.**

Férfi-övszereket postán — bérmentesen — a legnagyobb titoktartás mellett szállít, az összeg előleges beküldése után 5, 6, 8 és 10 koronáért tucattját.

„Garay“ Drogéria

Szekszárd,

Széchenyi-utca Dr. Hangel-féle ház.

FONCIÉRE, PESTI BIZTOSÍTÓ-INTÉZET BUDAPESTEN

ALAPITTATOTT
1864. ÉVBEN

Teljesen befizetett részvénytőke **3.000.000** korona
Tartalékok és évi díjbetétek kb. **42.000.000** »
Összes biztosítékok **45.000.000** korona

ALAPITTATOTT
1864. ÉVBEN.

A t. biztosító közönség kényeime érdekében és az ügykezelés megkönnyítése céljából fenti intézet Tolnavármegye területére **Szekszárdon** főügynökséget állított fel, melynek vezetésével

Kerpner Mihály urat bizta meg.

A „Foncière Pesti Biztosító Intézet“ országszerte ismert jó hírűve, versenyképessége és a károk kifizetése körül mindenkor tanúsított gyors és előzékeny eljárása elég biztosítékot nyújt arra nézve, hogy ügyfeleit ezentul is a legnagyobb pontossággal és a legelőnyösebben fogja kiszolgálni. Tisztelettel kérjük tehát az érdekelt közönséget, hogy biztosítási ügyekben fenti tolnamegyei képviselőnk, **Öz, (Sédpaták-utca, Éber-ház)** a legnagyobb bizalommal fordulni sziveskedjék, aki mindenkor készséggel szolgál felvilágosítással.

A szekszárdi helyi ügynökség tovább is **Fischhof Kálmán** ur kezelése alatt marad.

Teljes tisztelettel
Foncière Pesti Biztosító Intézet,

Allandó munkát

kapnak

szijgyártó segédek

akár hetibérfizetés mellett, akár darabszám munkára. Hetibér 8 koronától 12 koronáig. Bővebbet **Kraft János** szijgyártónál **Kadarkut**, Somogy megye. 321. 6-10

Üzlet megnyitás.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szíves tudomására hozni, miszerint **Szek-szárdon**, Széchenyi utca 140. szám alatt (volt Martin-féle ház) a mai kornak megfelelő

butor üzletet

nyitottam.

Raktáron tartok legújabb divatu, szolid kidolgozásu butorokat igen jutányos áron. Egyben felhívom a nagyérdemű közönség szíves figyelmét ugyanazon házban levő **asztalos-műhelyemre**, hol minden igényeknek megfelelő modern butorok elkészítését bármely rajz után elfogadom.

Kívánatra tervekké szívesen szolgálok. Főtörekvésem olcsó árban jó minőségű butort szállítani.

Midőn ezt a nagyérdemű közönség szíves tudomására hozom, kérem szíves pártfogását.

124-908.

Kiváló tisztelettel

Laskó Károly

26-52

asztalos és butorraktáros

Értesítés.

Az alsónyéki tejszövetkezet üzemét

f.é. november 15-én
1909 január 1-től kezdődőleg egy évre bérbeadja.

3-4

Az igazgatóság.

Fischl Lajos butor- és épület-asztalos, a „Pirnitzer József és Fiai“ kereskedők házában dus raktárt tart a legújabb és legmodernebb butorokból, szalon-, ebédlő- és irodaberendezésekből, részletfizetésekre is. Azonkívül nagy raktárt tart vasbutorokból. Asztalos-munkák a leggyorsabban, jutányos áron készülnek. 65

Pollitzer sérv-ambulatorium

nyilvános orvosi rendelő-intézet sérvbajosok, ferdénntettek és amputáltak részére
Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 8, félmelet.

Az intézet szakorvosa bárkinek teljesen **díjtalanul** rendelkezésére áll. Az orvosi vizsgálat igénybevétele vásárlásra nem kötelez.

Orvosi ellenőrzés!

Mérsékelt árak!

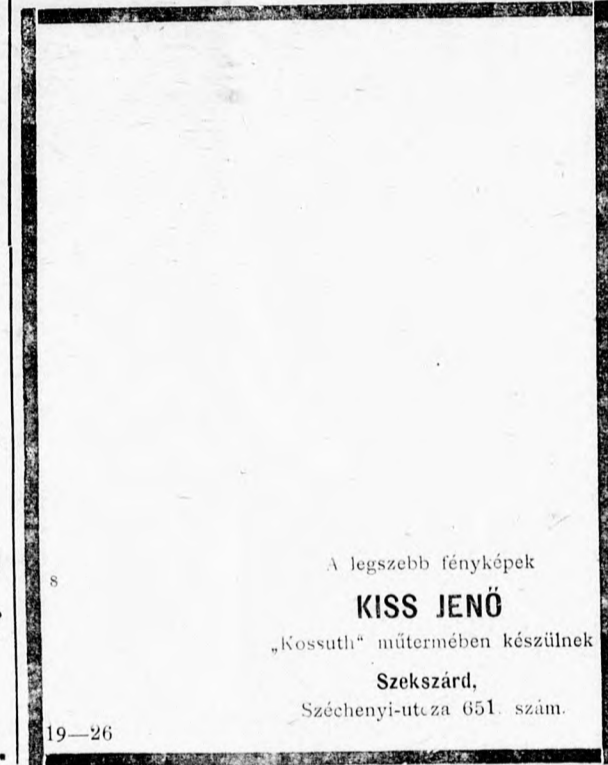
Egyéni speciális kezelés! 3-52

Szabadalmazott sérvkötők már 5 koronától feljebb.

Vidéki megrendelések az intézet szakorvosa által lelkiismeretesen felülvizsgálatnak s pontosan és legnagyobb titoktartás mellett eszközöltetnek.

Hygienikus c'kkék a legfinomabb minőségekben, orvosiilag ajánlva és sterilizálva. Feltétlenül megbízhatóak. Tucatanként 2-16 koronáig.

Ugyanott most jelent meg: „Az ember egészsége“ című orvosi mű, mely kizárólag a sérvóajjal, annak ellen-szereivel és kezelésével foglalkozik. E munkát bárkinek díjtalanul és zárt borítékban küldi meg az intézet igazgatósága

A legszebb fényképek

KISS JENŐ

„Kossuth“ műtermében készülnek

Szekszárd,

Széchenyi-utca 651. szám.

19-26

Ideális arcz-eréme a zsirtalan

DIANA ARCZKENŐCS

nappali használatra.

Az arcznak üde szint kölcsönöz és azt bársonypuhává teszi.

Éjjeli használatra a zsirszerű

DIANA ARCZKENŐCS

szeplő, májfolt és mindennemű arc-tisztátalanság ellen.

Ára 1 korona.

Diana szappan 70 fillér.

Diana hölgypor 1 kor.

Kapható:

Szeghy Sándor gyógyszer-tárában Szekszárdon. 17-26

Értesítés.

Van szerencsém a nagyérdemű közönséget értesíteni, hogy a szabás tanfolyamról visszaérkeztem és újonnan, modernül átalakított

szabó műhelyemben

a legdivatosabb öltönyöket készítem.

Kérem a nagyrabecsült pártfogóimat, hogy b. bizalmukkal továbbra is ajándékozzanak meg. Megrendeléseket naponta elfogadok és azoknak a legpontosabban teszek eleget.

Kiváló tisztelettel:

König Károly

férfi szabó.

Sédpaták-utca 1102.

293.

Az eredeti **AFRANA** és **WETTINA**

varró- és műhimzőgépek

a jelenkor legtekéletesebb gyártmányai.

Singer családi, karikahajós, Central-Bobbin és iparos varrógépeink körforgó szerkezettel a legtartósabbak, miért is minden varrógéper 10 évi kezességet vállalunk.

Kedvező fizetési feltételek!

Nagy varrógép- és kerékpárjavító műhely.

Használt varrógépeket becserélünk!

Tolnamegye legnagyobb gépraktára.

Tökéletes

Beszélőgépek

(grammophonok)

és hanglemezek, a legjobb felvételek, nagy választékban, részletfizetésre is.

Alkatrészek az összes rendszerű varrógépekhez.

Szakértő műgépészünket kívánatra bárhova vidékre is kiküldjük.

MÜLLER TESTVÉREK

varrógép, kerékpár és gazdas. gépraktárban

Szekszárd, Kaszinó-bazár.

99 908

31-52